

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA OBRONY TERYTORIUM KRAJU

DO BĘTKU
DANES PICTA
Egz. Nr 2

Tylko dla wykładowców

ppłk inż. R. LAMPKA

ĆWICZENIE GRUPOWE Nr 129

Temat nr 464 BRYGADA MANEWRÓWA WOJSK
OBRONY WEWNĘTRZNEJ W OPERACJI
PRZECIWDYWERSYJNEJ
(Opracowanie metodyczne)

ARCHIWUM
LIOTSKI SZYB PNIOWE
DZIAŁ SZTABU
gen. Karol Świerczewski
34926

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Swierczewskiego

KATEDRA OBRONY TERYTORIUM KRAJU

RO BĘTKO
SALFOWY

TITANE

Egz. Nr. ....

2

Tylko dla wykładowców

ppłk inż. R. LAMPKA

ĆWICZENIE GRUPOWE Nr 129

**Temat nr 464 BRYGADA MANEROWA WOJSK
OBRONY WEWNĘTRZNEJ W OPERACJI
PRZECIWDYWERSYJNEJ
(Opracowanie metodyczne)**

ARCHEWUM
BIOTSKI 5^{ty} PONIOWE
DZIEŃ 2/13
Gen. Karol Swierczewski
34926

O p i s z a w a r t o ś c i

1/ Szkic nr / 1245/WW na 1 ark.

Położenie wojsk i wiadomości o działaniu nieprzyjaciela
na 21.30 20.06

2/ Szkic nr 01243/WW na 1 ark.

Położenie wojsk własnych i wiadomości o działaniu NPLA
na 21.00 26.06

3/ Mapa nr 01242/WW skala 1 : 100000 na 12 ark.

Położenie wyjątkowe i decyzja do ćwic. 129

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA OBRONY TERYTORIUM KRAJU

Prot. prot. 12657

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY OTK

DO WYKONANIA
KATEDRY

[Redacted]

Egz. Nr ...

2

płk prof. A. MADEJSKI

Tylko dla wykładowców
Rok szkolny 1971/1972

ĆWICZENIE GRUPOWE NR 129

Temat nr 464 "Brygada manewrowa wojsk obrony wewnętrznej w
operacji przeciwdywersyjnej"

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

434926

MYŚL PRZEWODNIA

do ćwiczenia grupowego nr 129 ze słuchaczami I Kursu Wojsk Lądowych z wyjątkiem I Kursu WRiA i I KWOPL.

Mapy: 1 : 100 000

N-32-92, 93, 94, 95,

N-32-104, 105, 106, 107

N-32-116, 117, 118, 119

I. TEMAT: "Brygada manewrowa wojsk obrony wewnętrznej w operacji przeciwdywersyjnej"

- II. CEL :
1. Zapoznać słuchaczy z warunkami działań przeciwdywersyjnych.
  2. Pogłębić teoretyczne wiadomości słuchaczy z zakresu działań przeciwdywersyjnych.
  3. Doskonalić słuchaczy w zakresie organizacji dowodzenia i współdziałania w działaniach przeciwdywersyjnych.

III. CZAS: 8 godz. lekcyjnych /tylko dla I Kursu Ogólnowojskowego/.

IV. METODA: Zajęcia grupowe w sali.

V. REJON ĆWICZENIA: Obwód LUNEBURG.

VI. STRUKTURA ĆWICZENIA:

Katedra	Numer i temat zajęcia	Ilość godz.
OTK	Zajęcie 1. Wypracowanie decyzji do operacji przeciwdywersyjnej przez dcę BMWOW.	4
TWL	Zajęcie 2. Opracowanie zasadniczych dokumentów planu łączności brygady.	3 /tylko I Kurs TWL/
TWInż	Zajęcie 3. Zabezpieczenie inżynierskie działań brygady.	2 /tylko I Kurs WInż/
TT	Zajęcie 4. Planowanie zabezpieczenia tyłowego brygady.	3 /tylko I Kurs tyłów/
OTK	Zajęcie 5. Kierowanie operacją przeciwdywersyjną: a/ w czasie zajmowania rejonów odpowiedzialności; b/ w czasie likwidacji dużych zgrupowań dywersyjnych.	4 /2x2/

VII. WARUNKI ORGANIZACJI ĆWICZENIA

1. BMWOW działa na obszarze tyłów frontu o ogólnej powierzchni 4.000 km².
2. W strefie działań brygady rozmieszczona jest PBF-5 i przebiegają przez nią dwie ZFDS oraz jedna linia kolejowa, obsługiwane przez pododdziały wojsk drogowo-eksploatacyjnych i kolejowych. Obszar działań brygady obejmuje także odcinek dużej rzeki z dwiema przeprawami mostowymi i tymczasowym Rejonem Przekładunkowym.
3. BMWOW działa na obszarze opanowanym przez wojska operacyjne gdzie:
  - miejscowa ludność sprzyja przeciwnikowi;
  - pozostały znaczne, zorganizowane siły obrony terytorialnej przeciwnika;
  - ukrywają się rozproszone, operacyjne siły przeciwnika, którym nie udało się wycofać;
  - pozostały znaczne ilości porzuconej broni, amunicji i wyposażenia;
  - teren sprzyja rozwinięciu intensywnej działalności dywersyjnych.
4. Ogólny stosunek sił własnych /BMWOW oraz jednostek tyłowych, drogowych i kolejowych/ do nieprzyjaciela wynosi około 6 : 1.
5. Działania prowadzone są latem, bez stosowania broni masowego rażenia.
6. Ogólny zamiar i plan działania stron:

A. Strona "Zachodnia".

Wojska "Zachodnich" po początkowym sukcesie zostały rozbite na terenie NRD i NRF i odrzucone za rubież rz. REN oraz w głąb JUTLANDII, a w szeregu rejonach przeparte do MORZA PÓLNOCNIEGO lub okrążone w dużych ośrodkach miejskich.

Na obszarze Okręgu Korpusów - "HANOWER" opanowanym przez wschodnich, pozostały i przeszły do podziemia:
a/ część Sztabu Okręgu Korpusów części Obwodowych Dowództw Obrony /ODO/ oraz części powiatowych dowództw obrony /PDO/;

- b/ ocalałe siły wojskowe ODO i PDO;
- c/ najbardziej odporne i silne oddziały obrony cywilnej;
- d/ szkielek władz administracyjnych krajów, obwodów i powiatów, a także aparatu kierowniczego stronnictw politycznych, z których najliczniejsze i najbardziej wpływowe popierają politykę państw NATO, głoszą idea rewizjonistyczne i nacjonalistyczne.

Ocalałe siły wojskowe ODO i PDO oraz oddziały obrony cywilnej dozbierają się w broń pozostawioną przez wojska operacyjne oraz uzupełniają swoje stany osobowe żołnierzami rozbitych wojsk operacyjnych.

Do połowy czerwca działania tych sił prowadzone były w sposób niezorganizowany i ograniczały się do pojedynczych akcji drobnych pododdziałów, napadających i niszczących drugorzędne mosty, odcinki dróg i torów, napowietrzane linie łączności oraz drobne grupy wojsk "Wschodnich", szczególnie pododdziały: transportowe, regulacji ruchu, odbudowy dróg i linii kolejowych. W tym czasie konspiracyjne władze administracyjne oraz dowództwa wojskowe intensywnie pracowały nad:

- a/ ewidencyjnym ujęciem wszystkich sił i środków mogących służyć do działań na tyłach wroga;
- b/ stworzeniem systemu łączności /głównie karykaskiej, sztafetowej i skrytowej/; systemu wywiadu i rozpoznania oraz stworzeniem baz materiałowych, szpitalnych i składów broni;
- c/ ilościową rozbudową pododdziałów i przygotowaniem ich do działań dywersyjnych;
- d/ przygotowaniem działalności propagandowej wśród społeczeństwa, jednostek zbrojnych oraz wojsk przeciwnika.

Poczynając od drugiej połowy czerwca "Zachodni" zamierzają przejść do intensywnych, planowanych i skoordynowanych w skali Okręgu Korpusów i obwodów działań w celu sparalizowania systemu komunikacji i łączności "Wschodnich", pozbawienia ich zorganizowanego dopływu zaopatrzenia i uzupełnień, wzbudzenia wśród żołnierzy przeciwnika uczucia niepewności oraz załamania w nich woli walki. Zgodnie z zamiarem dowódcy Okręgu Korpusów - "HANOWER" podstawowym ogniwem planującym działania sił manewrowych oraz koordynującym ich wysiłki z działaniem aparatu

tu administracyjnego w początkowym okresie mają być Obwodowe Dowództwa Obrony.

Obwodowe Dowództwo Obrony "LUNEBURG" otrzymało zadanie zorganizowania i przeprowadzenia w ostatniej dekadzie czerwca na obszarze obwodu operacji mającej na celu: zniszczenie przepraw na rz. LABIE oraz paraliżowania działalności i niszczenia znajdujących się na terenie obwodu jednostek tyłowych przeciwnika.

Dowódca Obrony Obwodu "LUNEBURG" zamierza: rozpraszając wysiłki przeciwnika intensywnymi akcjami małych oddziałów dywersyjnych w rejonach drugorzędnych oraz izolując obszar zasadniczych działań, w pierwszej kolejności w nocy z 20 na 21.06 koncentrycznym uderzeniem ^{zgrupowań} "Vergeltung" ULZEN i SOLTAU rozbić sztab npla rozwinięty w rejonie MÜNSTER oraz RPW-F /radiolokacyjny posterunek wykrywania frontu/ płd. MÜNSTER. Następnie pozorując odejście sił na południe i zachód przegrupować siły w rejon przepraw na rz. LABA.

26.6 wykonać uderzenie w celu zniszczenia przepraw.

Plan omawianej operacji, sprecyzowany po uzyskaniu danych z rozpoznania przewiduje:

- 26.06 przed zarzkiem atak SD 5 prplot i dyonu ogniowego w rejonie GUENITZ /9828/ eskadrą samolotów myśliwsko-bombowych;
- z parominutowym opóźnieniem w stosunku do nalotu na 5 prplot, atak lotnictwa myśliwsko-bombowego na mosty w HITZACKER i DENITZ;
- w przypadku niepowodzenia ataku lotnictwa akcję dwu 12 osobowych dywersyjnych grup pletwonurków;
- równoczesne z poprzednimi pozorne działania dywersyjne na obiekty tyłowe w rejonie lasów zach. KARWITZ /8634/ i na lotnisko 7 plł.

W wypadku zniszczenia mostów przez grupy dywersyjne pletwonurków odejście poszczególnych zgrupowań w kierunku zachodnim i zniszczenie w czasie drogi:

- PSA-53 "zgrupowanie Vergeltung"/;
- PSMS-53 "zgrupowanie ULZEN"/;
- 2/15 BTr - "zgrupowanie SOLTAU"/;
- 3/5 prplot - "zgrupowanie LUNEBURG"/.

W wypadku niepowodzenia akcji grup dywersyjnych ^{Vergeil 440} plotwo-
nurków, równoczesnym uderzeniem zgrupowań LUNEBURG i ~~LUNSTER~~
na most w HITZACKER a zgrupowań ULZEN i SOLTAU na most w
DOMITZ rozbiicia ochraniających zakóg i wysadzenie mostów przy
pomocy MW.

Dalsze działania zgrupowań, jak przy pierwszym wariacie.

Po zakończeniu operacji poszczególne zgrupowania na okres 3-4
dni przechodzą do działań w rozproszeniu, uzupełniają straty i
przygotowują się do akcji na mosty w rejonie LUNEBURG i LAUEN-
BURG.

Strona "Wschodnia"

Prowadząc kontrofensywę wojska "Wschodnich" po rozbiciu
przeciwnika na obszarze NRD i NRF, głównymi siłami rozwijały
działania zaczepne w kierunku zachodnim, częścią zaś sił w
kierunku północnym w głąb Półwyspu Jutlandzkiego. Do połowy
czerwca wojska "Wschodnich" doszły do granicy HOLANDII, rz. REN
i pód. granicy DANII. W wyniku tych działań znaczne siły prze-
ciwnika zostały przyparte do wybrzeży Morza Północnego oraz
okrążone w du ych miastach.

Wskutek wzrastającego oporu nieprzyjaciela, wyczerpania
wojsk długotrwałymi działaniami zaczepnymi, natężenia działań
dywersyjnych i ogromnych zniszczeń na liniach komunikacyjnych
tempo działań wojsk "Wschodnich" w ostatnich dniach znacznie
zmalowało.

"Wschodni" zamierzają: do końca czerwca ograniczając się
na froncie do działań mających na celu poprawienie położenia,
a szczególnie zlikwidowania sił npla przypartych do MORZA
PÓLNOCCNEGO i okrążonych w dużych ośrodkach miejskich, uporządko-
wać sytuację na tyłach, odbudować system komunikacji i dowozu,
uzupełnić wojska siłą żywą i sprzętem, powstrzymać wzrost dy-
wersyjnej działalności przeciwnika na obszarze tyłów frontu,
a przez to stworzyć warunki niezbędne do podjęcia nowej operacji
zaczepnej.

W tym celu wraz z szeregiem organizacyjnych przedsięwzięć
"Wschodni" wydzielają siły dwóch dywizji i BRWOW oraz część
sił Wojsk Obrony Pogranicza NRD dla przeprowadzenia operacji
przeciwko siłom dywersyjnym npla.

7 BMWOW przed przekroczeniem rz. ŁABA otrzymała zadanie przejścia do działań przeciwdywersyjnych na obszarze: rz. LUBE, /wył./ BERGEN /6432/, WUSTROW /6842/, /wył./ rz. JEITZEL, HITZACKER /9236/ /wył./ rz. ŁABA do ujścia rz. LUBE /4880/ w celu zapewnienia ciągłości pracy Polowej Bazy Frontu oraz swobody komunikacji na powierzonym obszarze. W toku działań 7 BMWOW powinna ściśle współdziałać z szefostwem i jednostkami PBF, wojskami drogowymi i Kolejowymi, wykonywującymi w powierzonym 7 BMWOW obszarze swe zadania oraz władzami bezpieczeństwa NRD i organami zapoczątkowującymi organizację cywilnej administracji tych terenów.

Dowódca 7 BMWOW zamierza ściśle współdziałając z oddziałami szefostwa PBF-5, jednostkami mostowymi i drogowymi, skupić główny wysiłek na osłonę dróg komunikacyjnych i obiektów tyłowych. W pierwszej fazie przejść do działań rozpoznawczo-likwidacyjnych przydzielając pułkom rejon odpowiedzialności, zachować silny i manewrowy odwód. W drugiej fazie działań w wypadku wykrycia i zlokalizowania sił npla przejść do zdecydowanych działań likwidacyjnych tworząc w zależności od potrzeby większe zgrupowania likwidacyjne. W pułkach posiadać silne odwody.

Sił brygady w miarę możliwości nie angażować do bezpośredniej ochrony i obrony obiektów.

Gotowość do działań osiągnąć o świcie 21.6.

Załącznik: mapa położenia wyjściowego i decyzji stron.

Wykonano w 15 egz.

Egz.Nr 1-15 B.Tajna
Wyk. ppłk Lampka
Druk.J.J. dn.30.05.72 r.
Nr ks.0663/01274/WV
Kor. W.H.

OPRACOWAŁ:
ST. WYKŁADOWCA KATEDRY OTK

ppłk dypl. S. WOŁYNIAK

UAKTUALINIŁ:
ST. ASYSTENT KATEDRY OTK

ppłk inż. R. LAMPKA

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA OBRONY TERYTORIUM KRAJU

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY OTK

~~GAJNE~~

Egz.Nr...

płk prof. A.MADEJSKI

Dla słuchaczy i wykłado-
wców I Kursu Wojsk Lądowych
Rok akademicki 1971/1972

ZAŁOŻENIE GŁÓWNE

do ćwiczenia grupowego nr 129

Temat nr 464 "Brygada manewrowa Wojsk Obrony Wewnętrznej w operacji przeciwdywersyjnej"

Mapy: 1 : 100 000

N-32-92,93,94,95,

N-32-104,105,106,107,

N-32-116,107,118,119.

I.

Wojska "Wschodnich" prowadząc kontrofensywę rozbiły przeciwnika na obszarze NRD i NRF i głównymi siłami rozwi-
jały działania zaczepne w kierunku zachodnim, zaś częścią
sił w kierunku północnym, w głąb Półwyspu Jutlandzkiego.
Do połowy czerwca wojska "Wschodnich" doszły do wschodniej
granicy HOLANDII, rzeki REN i południowej granicy DANII.
W wyniku tych działań znaczne siły przeciwnika zostały
przyprute do wybrzeży Morza Północnego oraz okrażone w dużych
miastach.

Wskutek wzrastającego oporu nieprzyjaciela, wyczerpa-
nia wojsk długotrwałymi działaniami zaczepnymi, natężenia
działań dywersyjnych i ogromnych zniszczeń na liniach
komunikacyjnych, tempo działań wojsk "Wschodnich" w ostat-
nich dniach znacznie zmalało.

II.

7 BMWOW skierowana z obszaru POW do dyspozycji Frontu Nadmorskiego do 6.00 20.6 doszła do rz. ŁABA. W oczekiwaniu na przeprawę przez most w rejonie HITZACKER /9236/, która ma się rozpocząć o 13.00 20.6 brygada zerodkowała się w rejonie /wył/ WEHNINGEN /9644/, HEIDDORF /9652/, /wył/ GRABOW /4 km na wschód od KARSTADT /0866/, /wył/ LUDWIGSLUST /1264/, ALT JABEL. /0444/

O godz. 7.00 20.6 na SD 7 BMWOW przybył oficer kierunkowy Grupy Operacyjnej "ŁABA" zorganizowanej do przeprowadzenia operacji przeciwdywersyjnej na opanowanym obszarze i przekazał brygadzie następującej treści zadanie bojowe:

1. Na obszarze zajętych przez wojska frontu znajdują się liczne rozproszone oddziały rozbitych sił operacyjnych i terytorialnych przeciwnika oraz znaczna ilość porzuconej broni, amunicji i wyposażenia. Szereg informacji świadczy o tym, że na tyłach frontu pozostały i działają w podziemiu podstawowe ogniwa organów administracji cywilnej przeciwnika, aparatu partii politycznych, dowództwa okręgu korpusów oraz obwodowe i powiatowe dowództwa obrony. Miejscowa ludność przepełniona duchem nacjonalistycznego szowinizmu^W ogromnej większości^{jest} zdecydowanie wrogo nastawiona do wojsk "Wschodnich". Wrogość ta przejawia się między innymi w biernym oporze - lekceważeniu, a nawet sabotowaniu zarządzeń administracji wojskowej. Zdarzają się również napady z bronią w rękę. Ilość aktów dywersji i sabotażu oraz zbrojnych napadów na jednostki wojsk "Wschodnich" była w pierwszej połowie czerwca stosunkowo niewielka, natomiast w drugiej połowie miesiąca wzrosła do niepokojących rozmiarów.

Najczęściej stosowane są następujące metody działania: niszczenie obiektów komunikacyjnych i telekomunikacyjnych materiałami wybuchowymi lub środkami podręcznymi; minowanie; zasadzki organizowane przez niewielkie grupy dywersyjne uzbrojone w broń automatyczną i broń przeciwpancerną; napady na wartowników, służbę regulacji ruchu i patroli porządkowo-ochronne; sabotowanie zarządzeń władz wojskowych; rozlepianie i rozrzucanie ulotek propagandowych /nawet w języku polskim/; wywieszanie flag NRF i USA.

System komunikacji i łączności na opanowanym obszarze jest w większości zniszczony.

Z danych wywiadu wynika, że na obszarze obejmującym terytorium obwodu LÜNEBURG /na zach. ŁABY po HAMBURG, SOLTAU, CELLE około 42 km płd. MUNSTER, /wył./ SALZWEDEL /6044/ działa w ukryciu biuro cywilne prezydenta obwodu, dysponujące aparatem administracyjnym i środkami propagandy, a prawdopodobnie i zakonspirowanymi władzami bezpieczeństwa.

Na obszarze przewidzianym do działań 7 BMWOW a będącym częścią obszaru obwodu najprawdopodobniej działają siły Obwodowego Dowodzenia Obrony i siły dwóch lub trzech Powiatowych Dowództw Obrony /powiatów LUNEBURG, UELZEN, SOLTAU/. Są one uzupełniane żołnierzami rozbitych wojsk operacyjnych oraz uzbrajanymi w porzuconą broń ludzmi z oddziałów obrony cywilnej i organizowane w zgrupowaniu liczące ponad stu ludzi. Dotychczas zgrupowania te nie występowały całością sił: Nie jest wykluczone, że w szeregu rejonach i gminach działają podziemne władze cywilne. W wielu miejscowościach zachowały się oddziały obrony cywilnej. /Wykaz działalności dywersyjnej przeciwnika na obszarze przydziału działań 7 BMWOW w okresie od 13 do 20.6 przedstawia załącznik nr 1, a informacje o siłach OT NRF przed wybuchem wojny - notatka załącznik nr 2/.

2. Dowództwo Frontu Nadmorskiego wydziela część sił operacyjnych oraz 7 BMWOW i część Wojsk Obrony Pogranicza NRD dla przeprowadzenia operacji przeciw siłom dywersyjnym w celu zapewnienia swobody manewru wojsk i swobody pracy tyłów w strefie Frontu.

Bezpośrednią ochronę linii komunikacyjnych, urzędzeń tyłowych i urządzeń łączności zapewniają - jak dotychczas - wyznaczone jednostki frontu.

3. 7 BMWOW z kluczem śmigłowców SM-1 przejść do działań przeciwdywersyjnych na obszarze: /wył./ STOCKTE /1878/; rz. ŁABA; HITZACKER /9236/rz. JEETZEL; WUSTROW /6842/ granica państw NRD-NRF: SPRAKENSEHL /4800/, /wył./ WIETZENDORF /6664/, zachowując silne odwody i utrzymując

stałą gotowość do przejścia częścią lub całością sił do działań pościgowo-likwidacyjnych i likwidacyjnych.

Nawiązać ścisłą łączność i współpracę z szefostwem i jednostkami PPF-5, 4 BDE, 15 BTr, 6 BM, oddziałami obrony powietrznej oraz 6 Brygadą Wojsk Obrony Pogranicza NRD i powstającymi władzami organizowanymi przez NRD, ustalić w szczególności ich udział w działaniach oraz sposoby szybkiej wymiany informacji, sygnałów alarmowych i znaków rozpoznawczych.

Początek działań rozpoznawczo-likwidacyjnych świt 21.6.

4. Na zachód działa 2 DZ, na płn wsch. za rz. ŁABA 5 i 6 BWOP NRD. Na południe od 7 BMWOW działa 167 pz 53 DZ i 6 BWOP NRD.
5. SD grupy operacyjnej "ŁABA" czynne od 12.00 20.6.

III.

Wiadomości dodatkowe:

1. Na całym obszarze tyłów frontu obowiązują godzina policyjna od 19.00 do 5.00. Żołnierzom nie wolno oddalać się z rejonów ześrodkowania lub zakwaterowania. Wychodzić mogą tylko w grupach nie mniejszych jak 5 osób, z bronią i pod dowództwem oficera lub podoficera.
2. Wszystkie jednostki na obszarze tyłów frontu otrzymują codziennie /obowiązujące 24 godz./ znaki rozpoznawcze do porozumiewania się między sobą i lotnictwem.
3. Dowódca 7 BMWOW ustalił że:
  - a/ Wszystkie pododdziały i oddziały frontu, oddziały drogowe, mostowe i kolejowe oraz oddziały tyłowe prowadzić będą intensywne rozpoznanie na odległość około 3 km wokół swoich rejonów rozmieszczenia.
  - b/ W przypadku bezwzględnej konieczności do działań pościgowo-likwidacyjnych mogą być użyte:
    - bataliony 6 BM budujące lub obsługujące mosty na ŁABIE, wydzielić one mogą w sumie 550 żołnierzy;

- dwa kombinowane bataliony organizowane w trybie alarmowym przez szefostwo PBF-5 z różnych jednostek tyłowych, w sumie około 700 żołnierzy.

Pododdziały te, wraz z transportem mogą osiągnąć gotowość do działań nie wcześniej jak za dwie i pół godziny od chwili ich zaalarmowania, nie mogą one jednak być w akcji dłużej niż 48 godzin.

c/ Wszystkie pododdziały tyłowe, drogowe, mostowe i kolejowe mogą być zaangażowane w walce całością sił tylko w razie bezpośredniego napadu na obiekt lub zagrożenia napadem.

d/ Rejon drogowo-eksploatacyjny 3/4 BDE pokrywa się w zasadzie z obszarem działań 7 BMWOW. Pododdziały 3/4 BDE rozmieszczone są wzdłuż dróg drobnymi grupami.

4. Od 19.6 władze NRD organizują urzędy obwodowe i powiatowe. Siedzibą obwodu będzie LUNEBURG, siedzibami zaś powiatów: LUNEBURG, MUNSTER, ULZEN, NEETZE /0408/, LUCHOW, DANNENBURG. Urzędy te mają przejąć administrację terenową. 21.6 obwodowy Urząd Bezpieczeństwa przydzieli do 7 BMWOW odpowiednią ilość tłumaczy, specjalistów służby śledczej i prawników. Urząd ten będzie informował na bieżąco o wynikach swej pracy wywiadowczej.
5. Wszystkie jednostki "Wschodnich" mają wziąć aktywny udział w pracy politycznej wśród miejscowej ludności. W działaniach przeciwdywersyjnych należy ściśle przestrzegać norm prawa administracyjnego NRD i międzynarodowego prawa wojennego. Należy pamiętać, że podstawą powodzenia w walce z dywersją jest pozyskanie miejscowego społeczeństwa.
6. Ludzi schwytanych z bronią w ręku oraz podejrzanych odsyłać pod ochroną do urzędów bezpieczeństwa NRD. Protokoły przesłuchań dostarczać niezwłocznie do oddziału rozpoznawczego sztabu Grupy Operacyjnej.

7. Klucz śmigłowców od 6.00 21.6 będzie w gotowości do startu na wyznaczone przez dowódcę 7 BMWOW lądowisko. Zaopatrzeniem śmigłowców w materiały pędne i smary zajmuje się pułk śmigłowców.
8. Decyzje dowódcy 7 BMWOW do działań przeciwdywersyjnych meldować o 11.00 20.6 szefowi sztabu Grupy Operacyjnej w obecnym rejonie rozmieszczenia sztabu brygady.
9. Położenie 7 BMWOW oraz jednostek obrony powietrznej, drogowych, kolejowych i tyłowych w rejonie działań brygady przedstawia załącznik nr 1 /mapa położenia wojsk własnych i wiadomości o nieprzyjacielu/.

Zadania dla słuchaczy:

1. Organizację, uzbrojenie i wyposażenie 7 BMWOW przyjąć według "Vademecum oficera" cz. II nr Bibl.Nauk. 014187.
2. W roli dowódcy 7 BMWOW przeanalizować otrzymane zadanie, ocenić położenie i powziąć decyzję dotyczącą działań przeciwdywersyjnych, którą wrysować na mapę. Być gotowym w czasie zajęć do referowania analizy zadania, oceny położenia oraz decyzji.

Załączniki:

- Nr 1. "Mapa położenia wojsk własnych i wiadomości o nieprzyjacielu".
- Nr 2. "Wykaz działalności dywersyjnej przeciwnika na obszarze przyszłych działań 7 BMWOW.
- Nr 3. "Wiadomości o siłach OT NRF - wyciąg z Vademecum operacyjnego NRF/".

OPRACOWAŁ:
ST.WYKŁADOWCA KATEDRY OTK

ppłk dypl. S. WOŁYNIAK

UAKTUALNIŁ:
ST.ASYSTEMENT KAT. OTK

ppłk inż. R. LAMPKA

Wykonano w 155 egz.

Egz.Nr 1-15 Opr.met.

Egz.Nr 16-155 B.Tajna

Wyk.ppłk Lampka

Druk.J.J. dn.27.05.72 r.

Nr ks.0664/01275/WW

Kor. W.H.

Załącznik Nr 3 do założenie
głównego ćwiczenia grupa Nr 129

"Wiadomości o siłach OT NRF - wyciąg z
Vademecum Operacyjnego NRF"

Typowymi organami dowodzenia wojskami obrony terytorialnej są obwodowe /wojewódzkie/ i powiatowe dowództwa obrony. Są one odpowiedzialne za formowanie, szkolenie i dowodzenie pododdziałami jednostek ochrony kraju i tzw. jednostek mobilizacyjnych.

Obwodowym dowództwom obrony podlegają: obwodowe komendy łączności, komendy ruchu /komunikacji/, powiatowe dowództwa obrony, bataliony ochrony, batalion i kilka samodzielnych kompanii łączności, batalion żandarmerii, batalion saperów /budowlany/, batalion zaopatrywania, grupy i samodzielne zespoły umocnień oraz ośrodki szkolenia rezerw pododdziałów ochrony i innych jednostek.

Powiatowym dowództwom obrony podlegają kompanie ochrony.

W skład wojsk obrony terytorialnej wchodzi:

- jednostki zabezpieczenia działań wojsk operacyjnych NATO rozmieszczonych na terytorium NRF;
- jednostki ochrony kraju;
- jednostki sprzętu.

Jednostki zabezpieczenia działań wojsk operacyjnych są to oddziały i pododdziały regularne, wyposażone w sprzęt i uzbrojenie zgodnie z ich przeznaczeniem. W skład tych jednostek wchodzi pododdziały różnych rodzajów wojsk /łączności, inżynieryjno-saperskie, żandarmerii, transportowe, medyczno-sanitarne itp./. Nie ma w ich składzie pododdziałów bojowych, gdyż nie są one przeznaczone do prowadzenia bezpośredniej walki. Organizacja, zasady rekrutacji oraz tok służby wojskowej są takie same, jak w odpowiednich jednostkach sił lądowych Bundeswehry.

Jednostki ochrony kraju są organizowane w okresie mobilizacji na bazie regionalnej z powołanych rezerwistów różnych rodzajów wojsk, którzy odbyli zasadniczą służbę wojskową i powtórne przeszkolenie w ośrodkach szkolenia jednostek ochro-

ny kraju. Jednostki ochrony kraju mają osiągnąć gotowość bojową już w ciągu 6 godzin od chwili ogłoszenia alarmu.

Do jednostek ochrony kraju powołuje się rezerwistów /szeregowcy do 45 lat, podoficerowie i oficerowie służby okresowej do 60 lat, oficerowie i podoficerowie izawodowi do 65 lat/, których miejsce zamieszkania nie jest oddalone więcej niż 25 km od punktu formowania jednostki. Tym samym ma być zagwarantowana w krótkim czasie gotowość bojowa tych jednostek w różnych warunkach i niezależnie od ogólnej mobilizacji. Łącznie okres służby w jednostkach ochrony kraju trwa 4 lata, a czas szkolenia w każdym roku wynosi 15 dni / 12 dni w ośrodku szkolenia i 3-dniowe ćwiczenie alarmowe w miejscu przyszłego działania/. Powołanie rezerwistów na ćwiczenia następuje przez doręczenie im specjalnych kart powołania. System organizacji jednostek ochrony kraju umożliwi zmobilizowanie w sposób ukryty dużej liczby pododziałów zdolnych w krótkim czasie do działania.

Podstawowym zadaniem jednostek ochrony kraju jest ochrona i zabezpieczenie obiektów przemysłu kluczowego, organów administracji państwowej, linii i urządzeń komunikacyjnych, ważnych pod względem wojskowym rejonów na zaplecza frontu oraz osłona rejonów koncentracji wojsk operacyjnych. W skład jednostek ochrony kraju wchodzi: bataliony i kompanie ochrony, bataliony ochrony wybrzeża, bataliony zaopatrywania i plutony żandarmerii. Podstawową rolę w ramach regionalnego zabezpieczenia terytorium NRF spełniać będą bataliony piechoty, kompanie i bataliony ochrony.

Jednostki sprzętu są to jednostki drugiego rzutu mobilizacyjnego wojsk obrony terytorialnej, dla których już w okresie pokoju gromadzi się w miejscu mobilizacji podstawowe wyposażenie lub jego część, podczas gdy pełne ukończenie stanu osobowego przewiduje się dopiero w czasie mobilizacji. Jednostki te mają osiągnąć gotowość bojową w ciągu 3-4 dni od czasu ogłoszenia mobilizacji. Konserwacją uzbrojenia i sprzętu bojowego ^{ow}składanego w magazynach zajmuje się odpowiedni personel. Personel ten wraz z magazynami nazwano w NRF "jednostki sprzętu".

Załącznik nr 2 do założeń
głównego ćwic. nr 129.

W Y K A Z

działalności dywersyjnej przeciwnika na obszarze przyszlých
działań 7 BMWOW w okresie od 13.6 do 20.6.

Lp.	Data	Obiekt ataku	Sposób ataku	Efekt działania npla	Efekt operacji p/dywersyjnej
1.	2	3	4	5	6
1.	13.6	Mosty LUMDORF /1280/	miny	zburzenie trzech mostów	-
2.	"	Mosty MUDEN /6074/	miny	zburzenie dwóch mostów	-
3.	"	LUNEBURG, MUNSTER, ULZEN, LUCHOW, DANNEBERG i szeregi innych miejscowości głównie w zach. części obszaru działań brygady /kolportaż ulotek, zrywanie obwieszczeń "Wschodnich" itp. zjawisko codzienne/.	ulotki propagandowe	-	Schwytane dwóch osobników, śledztwo nie dało żadnych rezultatów.
4.	14.6	Post.reg.ruchu MELBUCK /9494/	napad	3 żołnierzy zabitych, 5 rannych	2 zabitych /cywile/
5.	"	Most LUNEBURG	miny	zniszczony	-
6.	"	Most kolejowy DANNEBERG	napad	1 żołnierz zabity, 2 rannych	1 zabity, 4 rannych ze zgrupowania UELZEN
7.	"	Transport amunicji rej. las wsch. NEETZE /0408/.	zasadka	1 żołnierz zabity, 8 rannych, 3 samochody zniszczone	

1	2	3	4	5	6
8	15.6	Most BAHLBURG /0878/	napad	1 żołnierz ranny	4 zabitych, 6 rannych, 3 rannych to członkowie oddziału Cz z LUHDORF /1280/
9	"	Most BIENENBUTTEL /9098/	miny	zburzony	-
10	"	Mosty zach. ULZEN	miny	zburzone dwa mosty	-
11	"	Post.reg. ruchu w BOCHLSEN /7098/	napad	2 żołnierzy zabitych 3 rannych	2 zabitych /cywilów/ 6
12	"	Most DANNENBURG /8638/	miny	zburzony	-
13	"	Patrol w rejonie dr. / /9610/	zasadka	1 żołnierz zabity, 2 rannych.	1 zabity /cywil/
14	"	Patrol ofic. w rejonie zach. OERREL	zasadka	1 oficer i 2 żołnierzy zabitych	-
15	16.6	Most 3 km pñn.MELBECK /9494/	miny	uszkodzony	-
16	"	Transport MPS - las zach. BLECKEDE /0614/	zasadka	2 żołnierzy zabitych, 2 rannych, zniszczono 4 samochody z paliwem	1 zabity, 2 rannych ze zgrupowaniem LUNEBURG
17	17.6	Most ULZEN	napad	1 żołnierz zabity 3 rannych	4 zabitych i 3 ujęto z oddziału OC ULZEN
18	18.6	Transport MPS las 9 km wsch. MUNSTER /7282/	zasadka	8 żołnierzy zabitych, 6 rannych, zniszczono 14 samochodów	1 zabity, grupa około 20 żołnierzy NRF odeszła w kierunku pñn.zach.
19	18.6	Transport amunicji las ZIENITZ /8824/	zasadka	6 żołnierzy zabitych, 10 rannych, zniszczono 16 samochodów	4 zabitych ze zgrup. LUNEBURG, grupa ok.22 odeszła w kierunku za- chodnim.

1	2	3	4	5	6
20	18.6	Transport rakiet plot na wiadukcie BROCKHOEE /7484/	zasadzka	7 żołnierzy zabitych, zburzony wiadukt, zniszczono 3 samochody i 4 rakiety.	3 zabitych z oddziału OC OSOERREL /7078/, 2 rannych ujęto zeznani, że należą do zgrup. ULZEN które liczy około 300 ludzi.
21	"	Mont ALTENEBSSTORF /7694/	miny	zburzony	-
22	"	Most PITZEN /6474/	miny	zburzony	-
23	"	Most WUSTROW /6842/	miny	zburzony	-
24	"	Mosty kolejowe ptn. LUCHOW /2244/	miny	zburzone 2 mosty	-
25	19.6	Transport żywności 2 km wsch. EIMKE /7090/	zasadzka	3 żołnierzy zabitych 6 rannych, 7 samochodów zniszczonych	3 zabitych o nieustalonym przydziale
26	"	Skład uzbrojenia /8606/	napad	4 żołnierzy rannych	3 zabitych /cywile/
27	"	Powiatowy urząd ULZEN	najście	4 urzędników i 1 policjant NRD zabitych	około 10 ludzi po cywilnemu
28	"	Zebrańie ludności LUNEBURG	najście	Zabity dwóch działaczy partyjnych NRD	schwytano przedstawiciela prezydenta obwodu LUNEBURG NRD
29	20.6	Dywizjon techniczny 5 przplot	napad	2 żołnierzy zabito	
30	"	Most kolejowy TANGSEHL /9626/	napad	brak rezultatów	1 zabity /cywil/

Wykonano w 155 egz.

Egz. Nr 1-15 Opr. met.

Egz. Nr 16-155 B. Tajna

Wyk. ppłk Lampka

Druk. J. J. dn. 29.05.72 r.

Nr ks. 0664/01275/WW

Kor. H.W.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Swięrczewskiego

Egz.Nr ...

Tylko dla wykładowców
I Kursu Wojsk Lądowych
Rok akademicki 1971/72

ĆWICZENIE Nr 129

Temat: "Brygada manewrowa wojsk obrony wewnętrznej w operacji przeciwdywersyjnej"

Opracowania metodyczne zajęcia nr 1

- I. TEMAT ZAJĘCIA: "Wypracowanie decyzji do operacji przeciwdywersyjnej przez dowódcę BMWOW".
- II. C E L : "Wszechstronnie rozważyć właściwości organizacji działań przeciwdywersyjnych przez BMWOW w wyznaczonym jej obszarze tyłów operacyjnych.
- III. METODA: Zajęcia grupowe w sali.
- IV. CZAS: Cztery godziny szkolne - 180 minut.
- V. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I ORIENTACYJNY PODZIAŁ CZASU:
1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć	- 10"
2. Analiza zadania	- 20"
3. Ocena położenia	- 80"
4. Meldowanie decyzji	- 30"
5. Uzgodnienie współdziałania	- 30"
6. Omówienie zajęcia	- 10"

Razem: - 180"

Przebieg zajęcia

Wskazówki organizacyjno-metodyczne:

Na 4-5 dni przed zajęciem wydać słuchaczom założenie. Słuchacze w czasie nauki własnej wypracowują decyzję, którą wrysowują na mapę. Na zajęciach wykładowcy przeglądają decyzje słuchaczy, wybierają najbardziej charakterystyczne /różniące się/. W takim wypadku wykładowca przed przystąpieniem do przerabiania poszczególnych zagadnień, może nakazać słuchaczom, mającym różne decyzje, zreferować je. W wypadku decyzji zbliżonych, po sprawdzeniu, przystąpić do analizy zadania i oceny położenia. W czasie zajęć szczególną uwagę zwrócić na jasne i zwięzłe formułowanie myśli przez słuchaczy.

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć ..... 10'

Sprawdzić: - jakość wykonanych map;
- trafność założenia.

Pytania kontrolne: /ustalić na instruktażu/.

2. Analiza zadania ..... 20'

Proponowane rozwiązanie

7 BMWOW przechodzi do działań przeciwdywersyjnych na obszarze około 4.000 km² z zadaniem osłony komunikacji obiektów tyłowych RBF-5 znajdujących się w tym rejonie. Siły brygady /wraz z przydzielonymi/ są bardzo małe w stosunku do przydzielonego obszaru i wynoszą około 2 żołnierzy na 1 km². /7 BMWOW - około 6000; 6 BM - około 550; Tyły Frontu około 700, razem około 7250 żołnierzy. 7250 : 4000 = 1,8 tzn. 180 żołnierzy na 100 km²/. Trzeba zatem umiejętnie wykorzystać fakt dyslokacji na tym obszarze znacznych sił jednostek drogowych, kolejowych, tyłowych, obrony powietrznej i umiejętnie skupić siły w rejonach nie kontrolowanych dotychczas.

Główny wysiłek należy skupić na zabezpieczeniu swobody manewru na wydzielonych drogach oraz zabezpieczeniu obiektów tyłowych, przeznaczając gros sił do działań manewrowych. Brak konkretnych danych o przeciwniku nakazuje w początkowej fazie większość sił brygady wydzielić do działań rozpoznawczo-likwidacyjnych przydzielając poszczególnym pułkom manewrowym rejon odpowiedzialności i zachowując silny odwód brygad.

Szczególnie ściśle należy współdziałać z jednostkami szefostwa PBF-5 oraz jednostkami drogowymi i mostowymi, którym w dalszym ciągu pozostawić bezpośrednią ochronę i obronę obiektów, ściśle współdziałać z organami władzy NRD, szczególnie w zakresie rozpoznania.

3. Ocena położenia ..... 80°

Uwaga metodyczna:

Podkreślić, że dowódca 7 BMWOW po otrzymaniu zadania nie ma wiele czasu ani wiele wiadomości o przyszłym rejonie działań. Rejon ten jest dowódcy i oddziałom nieznany. Niewątpliwie nawiązanie kontaktów z dowódcami, którzy przybywają na obszarze działań brygady wyświetli wiele spraw niejasnych, na to trzeba jednak czasu, którego w tej chwili za wiele nie można wygospodarować.

Można wysłać do poszczególnych dowódców oficerów łącznikowych, którzy na miejscu zebraliby wszystkie dostępne dane i omówiliby wspólne problemy. Zebrane przez nich informacje mogłyby wpłynąć na organizację działań brygady, a może nawet na decyzję dowódcy. W obecnej sytuacji dowódca brygady nie ma podstaw do szczegółowej organizacji działań. Ograniczy się natomiast do podjęcia ogólnej decyzji, którą będzie uzupełniał szczegółami w toku wykonywania zadań.

a/ Ocena nieprzyjaciela

Czas operacyjny 8.00 20.6

Miejsce SD brygady.

Proponowana treść oceny nieprzyjaciela

Ze wzrostu nasilenia akcji dywersyjnych w drugiej połowie sierpnia należałoby sądzić, że organizacja podziemia nieprzyjaciela konsoliduje się i przechodzi do planowych działań. Wskazuje na to koncentrowanie wysiłku na obiektach komunikacyjnych. Na 30 zarejestrowanych akcji przypadło: 15 zniszczeń mostów i wiaduktów, 2 napady na posterunki regulacji ruchu, 6 zasadzek na kolumny transportowe, co stanowi około 77 % całego wysiłku. Na 14 akcji, w których udało się zidentyfikować napastników, w sześciu występowałi cywile, w pozostałych ośmiu - żołnierze z sił terytorialnych Bundeswehry oraz oddziałów obrony cywilnej. Wskazywałoby to na istnienie w terenie

1004
1) 100
obrot
dwa
1004
21

grup wojsk /są to raczej pozostałości wojsk regularnych, a nie grupy specjalne/.

Aktywność zespołów cywilnych wskazuje na istnienie grup dywersyjnych wśród miejscowego społeczeństwa. Grupy te są niezbyt wyszkolone, gdyż były najczęściej identyfikowane i ponosiły straty. Są to prawdopodobnie grupy wywodzące się z oddziałów obrony cywilnej. Ilość zużytych materiałów wybuchowych wskazywałaby, że podziemie przygotowane jest do działań pod względem materiałowym.

Bierny opór i zdsieranie zarządzeń można by uznać za odruch społeczeństwa, które znalazło się pod okupacją, jednakże rozrzucanie ulotek, w tym ulotek w języku polskim - wskazuje, że są one skierowane na oddziaływanie na naszych żołnierzy. Nie wiadomo, w jakim stopniu obejmuje ono społeczeństwo i na ile uda się je izolować.

Na obszarze działań brygady prawdopodobnie działają siły OT obwodu LÜNEBURG, których dotychczas nie zidentyfikowano, im też można przypisać większość akcji niszczenia mostów. Uwzględniając "geografię zniszczeń" należy sądzić, że siły te są rozmieszczone zgrupowaniami w południowej i zachodniej części obszaru działań pułku.

Nieprzyjaciel nie wykazuje większej aktywności w działaniach przeciwko obiektom strzeżonym przez nasze wojska, co mogłoby wskazywać na to, że nie jest jeszcze przygotowywany do prowadzenia większych akcji siłą. Może on uzyskać tę zdolność w najbliższym czasie, po skonsolidowaniu oddziałów, przeprowadzeniu rozpoznania i opracowaniu jednolitego planu działań. Wówczas należy spodziewać się działań w północnej części obszaru brygady na przeprawy na rz. LABA i na drogi frontowe, co mogłoby sparaliżować zaopatrzenie wojsk frontu.

Wniosek:

1. Obserwując nasilenie działań nieprzyjaciela i postawę ludności należy wnioskować, że w miarę upływu czasu aktywność wojskowa i polityczna nieprzyjaciela będzie wzrastać. Należy temu przeciwdziałać możliwie najszybciej i najakuteczniej.

2. Rejonizacja działań nieprzyjaciela wskazuje, że w tej chwili najbardziej zagrożone są południowe i zachodnie rejonny obszaru działań brygady i w nich zapewne znajduje się większość sił dywersyjnych.
3. Brak jest bliższych danych o położeniu nieprzyjaciela. Należy się spodziewać istnienia uzbrojonych oddziałów obrony cywilnej we wsiach i osiedlach, jak również zakonspirowanych składów uzbrojenia, a także oddziałów regularnych kryjących się w lasach.
Działania brygady należy rozpocząć od rozpoznania w poszczególnych rejonach, zwłaszcza na południu i na zachodzie. Policja NRD powinna - w miarę obsadzania obszaru - zająć się penetrowaniem terenu i miejscowości dla odszukania ukrytej broni i zakonspirowanych składów zaopatrzenia.
4. Równocześnie z działaniami rozpoznawczo-likwidacyjnymi należy rozpocząć akcję propagandowo-polityczną wśród miejscowej ludności. Akcję taką należy odpowiednio ubezpieczyć.
5. Akcje na południu i na zachodzie należy przeprowadzić możliwie szybko, aby móc przerzucić siły do innych rejonów.

b/ Ocena sił własnych

7 BMOK przechodzi do działań przeciwdywersyjnych w obszarze tyłów frontu na terenie opanowanym, większość społeczeństwa jest wrogo ustosunkowana do wojsk "Wschodnich".
Na opanowanym terenie dotychczas nie została zorganizowana administracja cywilna. 1

Brygada posiada przeszkolenie w organizacji i prowadzeniu działań przeciwdywersyjnych, ma również doświadczenia z działań na własnym terenie. 2

Nowa problematyka przeciwdywersyjna, z którą brygada spotkała się po raz pierwszy:

- obcy nieznany teren; ✓
- wrogie społeczeństwo; ✓
- dotychczasowy brak administracji cywilnej; ✓
- nieznanąomość języka, obyczajów. ✓

Na podstawie wniosków z oceny nieprzyjaciela wynika, że brygada musi skupić główny wysiłek działań przeciwdywersyjnych dla zapewnienia swobody komunikacji i bezpieczeństwa pracy tyłów frontu.

Brygada musi przystąpić w pierwszym etapie do intensywnych działań rozpoznawczo-likwidacyjnych na całym obszarze, a jednocześnie musi być gotowa do wykonania zadań likwidacyjnych /w wypadku wykrycia większych zgrupowań przeciwnika/.

Uwzględniając wielkość poszczególnych elementów tyłowych PBF oraz siły wyznaczone do ich bezpośredniej ochrony wynika, że największe ich skupienie znajduje się w centrum obszaru działań brygady.

Najmniej zagrożona naszymi wojskami jest południowo-zachodnia i południowa część obszaru działań brygady. Ponieważ wszystkie obiekty tyłowe i komunikacyjne posiadają bezpośrednią ochronę i obronę, siły brygady powinny być użyte głównie do działań manewrowych.

Granice rejonów odpowiedzialności poszczególnych pułków manewrowych oprócz o charakterystyczne, dobrze widoczne rubieże terenowe. W miarę tworzenia i umacniania się administracji cywilnej granice rejonów odpowiedzialności dostosować do administracyjnego podziału obszaru.

Proponowany podział obszaru działań na rejon odpowiedzialności pułków - jak mapa decyzji stron.

Odwód brygady rozmieścić w rejonie: HOHENBUNSTORF /8298/, BARUM /8000/, VINSTEDT /8090/.

Od 19.6 władze NRD organizują urzędy obwodowe i rejonowe, mogą one być szczególnie pomocne w uzyskiwaniu danych o przeciwniku. Należy również uwzględnić potrzebę udziału im pomocy szczególnie przy oskaniu powstających urzędów i grup propagandowo-agitacyjnych.

Główny wysiłek skupić w południowo-zachodniej części obszaru w gotowości do przerzucenia go w rejon przepraw na rz. ŁABA.

Z obecnego ugrupowania najczęściej przydzielić pułkom następujące rejon odpowiedzialności:

- 33 pman rejon północny;
- 35 pman rejon zachodni;
- 37 pman rejon wschodni.

Zajęcie rejonów odpowiedzialności przez pułki i osiągnięcie gotowości do działalności:

Oddział	Przekroczenie mostu w HITZAKER		Osiągnięcie rejonu odpowie- dzialności		Osiągnięcie gotowości do działań	
	Ozolek kolu- mny	Ogonem kolumny	Odległość w km	Tempo mar- szu	Czas mar- szu	Termin
35 pman	1200	13.30	90	20 km/h	4,5 16.30	19.30
33 pman	1400	15.30	80	20 km/h	4 18.00	20.00
37 pman	1600	17.30	40	20 km/h	2 18.00	20.00
Sztab 1 Odwód 7 BIAŁOW	1800	19.00	50	20 km/h	2,5 20.00	22.30

Klucz śmigłowców rozmieścić w pobliżu sztabu brygady i wykorzystać go do utrzymania łączności z pułkami i rozpoznania obszaru działań.

Wnioski:

1. Charakter działań przeciwdywersyjnych i doświadczenia brygady w takich działaniach.
2. Jaki sposób działań zastosować w tej walce ?
3. Nasyćenie sił manewrowych własnych i razem z przydzielonymi.
4. Podział obszaru działań na rejonów odpowiedzialności.
5. Rozmieszczenie pułków i odwodów brygady.
6. Sposób i czas zajęcia rejonów odpowiedzialności.
7. Podział sił i środków.
8. Brygada jest w stanie do świtu 21.6 osiągnąć gotowość do działań przeciwdywersyjnych.
9. Po osiągnięciu rejonów odpowiedzialności dowódcy pułków natychmiast nawiązują kontakty z dowódcami /szefami/ elementów tyłowych frontu znajdujących się w ich rejonie.

Podział sił i środków:

- 33 pman /bez jednej kp/;
- 35 pman z 1 kez, 1 ba 120 mm;
- 37 pman /bez jednej kp/ z 2 kez, 2 ba 120 mm;
- Odwód: kp z 33 pman, kp z 37 pman, bez /bez 1 i 2 kez/, dywizjon 120 mm moźdz. /bez 1 i 2 baterii/, dappane 76 mm, dąplot 37 mm, kr, ksap krr.

c/ Ocena terenu:

Obszar działań brygady o powierzchni około 3.500 km² jest dość silnie zalesiony. Kompleksy leśne oraz ludność sprzyjająca nieprzyjacielowi stwarzają mu dogodne warunki do bazowania, szczególnie w południowo-zachodniej i wschodniej części obszaru.

Drożnia jest dobrze rozwinięta, zwłaszcza w rejonie środkowym obszaru działań, większość dróg biegnie południkowo, co sprzyja manewrowi z południa na północ. Przeszkody wodne przebiegają również południkowo. Ukształtowanie terenu jest dość urozmaicone. Wyróżniają się dość zalesione wzgórza o bardzo urozmaiconej rzeźbie we wschodniej części obszaru działań pułku mniej więcej na linii BERGEN /6430/, WALMSBURG /0222/. W części środkowej teren obniża się tworząc szeroką dolinę

dochodzącą do rzeki ILMENAU, dalej po zachodniej stronie wznosi się tworząc urozmaicone i zalesione pasmo wzgórz. Południowo-zachodnia i północno-zachodnia część obszaru działań jest podmokła, podobnie jak tereny położone nad LABĄ na zachód od BLECKEDE /0814/.

Wnioski:

1. Z ukształtowania i pokrycia terenu należy sądzić, że większe siły nieprzyjaciela mają dobre warunki bazowania we wschodniej i południowo-zachodniej części obszaru działań brygady.
2. Kompleksy leśne sprzyjają skrytemu przesuwaniu się sił z południa na północ w kierunku LBY i równie skrytemu wycofaniu do rejonów południowych.
3. Manewrowanie siłami brygady będzie utrudnione zwłaszcza w południowo-zachodniej i północno-zachodniej części obszaru.
4. Ukształtowanie terenu i drożnie wskazują, że rejonu dla pułków należy wyznaczać - patrz mapa decyzji stron.
5. Główną uwagę rozpoznania lotniczego należy skierować na zalesione pasma wzgórz.

4. Meldowanie decyzji ..... 30"

Czas operacyjny - 11.00 20.6.

Miejsce - SD 7 BWOW.

Uwaga: Do godziny 11.00 20.6 dowódca 7 BWOW wypracował decyzję, sztab opracował mapę oraz rozkaz bojowy i wydał zarządzenia dla wykonawców. O 11.00 przybył do sztabu 7 BWOW szef sztabu Grupy Operacyjnej i zażądał przedstawienia decyzji do działań.

Proponowana decyzja dowódcy 7 BWOW .

1. W obszarze działań brygady prawdopodobnie działają siły obwodu LUXEBURG, uzupełnione uzbrojonymi ludźmi z oddziałów obrony cywilnej i rozbitki wojsk operacyjnych. Dotychczas siły te nie działały w całości ani też większymi zgrupowaniami.

Należy się liczyć, że mogą one przejść do takich działań w najbliższym czasie. Głównymi obiektami uderzeń nieprzyjaciela mogą być: obiekty komunikacyjne, łączności i tyłowe.

Działania te mogą mieć na celu paraliżowanie dowozu zaopatrzenia i przemarszu wojsk na front.

2. Główny wysiłek brygady w pierwszym okresie działań zamierzam skupić w południowej i zachodniej części wyznaczonego obszaru z możliwością natychmiastowego przerzucenia tego wysiłku na północ i wschód, zwłaszcza na podejścia do rz. LARA w rejonach mostów, w wypadku nasilenia się aktywności npla w tym rejonie.
3. Dla stworzenia ugrupowania wyjściowego obszar działań brygady zamierzam podzielić na pułkowe rejony odpowiedzialności /patrz mapa decyzji stron/ oraz utworzyć centralnie rozmieszczony odwód brygady w składzie: dwu kompanii piechoty, kcz, dywizjon artylerii. Działanie odwołu nakierować przede wszystkim na wsparcie pułków w czasie likwidacji wykrytych zgrupowań przeciwnika.
  - a/ W pierwszym okresie przejść głównymi siłami pułków do działań rozpoznawczo-likwidacyjnych.
  - b/ Utrzymując stałą gotowość wydzielonych w pułkach i brygadzie odwołów, stworzyć warunki do skutecznego podejmowania działań pościgowo-likwidacyjnych oraz do prowadzenia działań likwidacyjnych większością, bądź nawet całością sił brygady.
  - c/ Tytuł rozmieścić w pobliżu odwołu brygady.
4. Zorganizować ścisłe współdziałanie z 2 DZ, 167 pz, 6 i 5 BWOL /NRD/ oraz 4 BDE, 1 BWE, 6 BM, jednostkami szefostwa PBF-5 i organizującymi się organami władzy obwołu LUNEBURG, zwracając szczególną uwagę na rozpoznanie przeciwdywersyjne i powiadomianie. W pułkach zorganizować współdziałanie z pododdziałkami stacjonującymi w ich rejonach zwracając uwagę na "zgranie" działań manewrowych z działaniami ochronno-obronnymi.
5. Uzgodnienie współdziałania ..... 30"

Uwaga: Dowódca brygady uzgadniając współdziałanie powinien rozpatrzyć następujące problemy:

1. Sposób zajęcia rejonów odpowiedzialności pułków.
2. Kiedy, z kim i jak nawiązać kontakty oraz sposób współdziałania z oddziałami znajdującymi się w rejonach odpowiedzialności.

3. Sposób działania pułków z chwilą osiągnięcia gotowości w wyznaczonych rejonach:
    - w pułkach posiadać odwody - każdy w sile nie mniej niż kompania piechoty, bateria moździerzy, kompania czołgów /tylko wschodni i zachodni rejon/;
    - głównymi siłami pułków prowadzić ciągłą penetrację terenu. Organizować obserwację, podsłuchy, zasadzki. Pozostawiając w "opuszczanym" rejonie dobrze zamaskowaną obserwację, zasadzki itp. z odpowiednimi środkami łączności;
    - w porozumieniu z władzami cywilnymi zabronić ludności cywilnej samowolnego wchodzenia i przebywania w lesie;
    - utrzymywać ciągłą łączność między pułkami i sztabem brygady.
  4. Uzgodnić współdziałanie z 5 BWOP /NRD/ w sprawie ochrony i obrony mostów na ŁABIE.
  5. Ustalić sposób powiadamiania o działaniu przeciwnika /wewnątrz brygady i z sąsiadami/.
  6. Brygada wykorzysta do celów rozpoznawczych przydzielone śmigłowce. Poszczególne pułki mogą zgłaszać do sztabu brygady zapotrzebowania na rozpoznanie powietrzne określonych rejonów.
6. Omówienie zajęć ..... 10"
- W omówieniu podać:
1. Temat i cel zajęcia.
  2. Stopień osiągnięcia celu ćwiczenia oraz ocenić pracę słuchaczy.
  3. Podkreślić, że tego rodzaju działania są szczególnie trudne i skomplikowane. Powołując się na doświadczenia z działań partyzanckich w Polsce podczas okupacji oraz działań wojsk USA w Wietnamie wypunktować, że przewaga liczebna nie zapewni zwycięstwa, ponieważ siły partyzanckie działają w sprzyjających im warunkach, mają możliwość narzucenia inicjatywy siłom przeciwpartyzanckim.

4. Podać, że następne zajęcia dotyczą kierowania działaniem i należy pobrać założenia. Dać krótkie wytyczne do przygotowania się do zajęć.

OPRACOWAŁ:
ST. WYKŁADOWCA KATEDRY OTK

ptk dypl. S. WOŁYNIAK

UAKTUALNIŁ:
ST. ASYSTENT KATEDRY OTK

ppłk inż. R. LAMPKA

Wykonano w 15 egz.

Egz. Nr 1-15 B. Tajna

Wyk. ppłk Lampka

Druk. J.J. dnia 30.05.72 r.

Nr ks. 0663/01274/WW

Kor. W.H.

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA OBRONY TERYTORIUM KRAJU

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY OTK

~~T A J N E~~
Egz.Nr ...

płk prof. A. MADEJSKI

Dla słuchaczy i wykła-
dowców I Kursu Wojsk
lądowych.

Rok szkolny 1971/72

Z A Ł O Ż E N I E   N R   2

do zajęcia nr 5a ćwiczenia grupowego nr 129
Kierowanie operacją przeciwdywersyjną
Mapy - jak do założenia głównego.

I.

Wojska operacyjne prowadzą działania bojowe o znaczeniu lokalnym i w ciągu ostatniej doby w ich położeniu nie nastąpiły poważniejsze zmiany.

Lotnictwo nieprzyjaciela prowadzi rozpoznanie oraz bombarduje drognymi grupami samolotów przegrupowujące się wojska "Wschodnich" szczególnie na kierunku: BREMA, płn. BERLIN.

II.

7 BMWOW 16 12.00 20.6 rozpoczęła przegrupowanie do rejonu przyszłych działań. Na skutek bombardowań, niektóre odcinki dróg na trasie przegrupowania brygady zostały poważnie uszkodzone co z kolei wpłynęło na obniżenie tempa marszu.

Dowódca 37 BMWOW z grupą operacyjną w składzie: szef wydziału rozpoznawczego, pomocnik szefa wydziału operacyjnego, szef łączności brygady oraz grupa ochrony o 20.00

20.6 przybył do szefostwa PBF-5 HEIPTBRACK /7806/ i do 21.30 uzyskał szereg danych o sytuacji w obszarze działań brygady.

1. Od 20,00 20.6 npl grupami 8 - 15 ludzi dokonywał szeregu napadów na poszczególne obiekty tyłowe polowej bazy frontu nie wyrządzając w nich większych szkód.
2. O 20.15 20.6 npl siłami ponad 300 ludzi zaatakował sztab 4 BDE, RPW-F oraz transport amunicji w rejonie EIMKE. W wyniku pełnego zaskoczenia został rozbity sztab 4 BDE, zniszczony RPW-F oraz transport amunicji. Szczegółowych danych o stratach w atakowanych obiektach brak.
3. O 21.00 20.6 zniszczył posterunek ochronno-porządkowy w LUBELN /7440/ i dokonał napadu na stację załadowczą ADENDORF, napad npla został odparty przez załogę stacji.
4. Przedstawiciel urzędu bezpieczeństwa NRD w ULZEN poinformował, że prawdopodobnie na obszarze obwodu LUNEBURG działają siły manewrowe składające się z 3-4 zgrupowań o nie ustalonym składzie. Ponadto jest szereg oddziałów terenowych, które normalnie występują po cywilnemu i wykonują codzienną pracę. Rozpoznanie urzędu bezpieczeństwa UELZEN stwierdziło od 20.00 20.6 ruch drobnych grup npla w kierunku wschodnim.
5. Sztab 7 plt zawiadomił, że jego rozpoznanie o 21.00 20.6 stwierdziło przemarsz znacznych sił npla w kierunku pld. zach.
6. Szef sztabu 7 BMWOW poinformował dowódcę brygady, że sztab znajduje się w kolumnie marszowej odwodu brygady w rejonie METZINGEN /9030/. Z powodu silnie uszkodzonej nawierzchni drogi kolumna nie jest ^{w stanie} przekroczyć szybkości z 15 km/godz. Sztab utrzymuje łączność z pułkami i posiada od nich wiadomości - jak szkic położenia wojsk własnych i wiadomości o działaniu npla na 21.30 20.6.

III.

Praca do wykonania:

1. Ocenić położenie i powziąć decyzję, którą wrysować na kalkę.
2. Być gotowym w roli dowódcy brygady i oficerów sztabu do oceny położenia i zameldowania decyzji.

Załącznik:

Kalka - "Położenie wojsk własnych i wiadomości o działaniu nieprzyjaciela na 21.30 20.6".

OPRACOWAŁ:
St.WYKŁADOWCA KATEDRY OTK

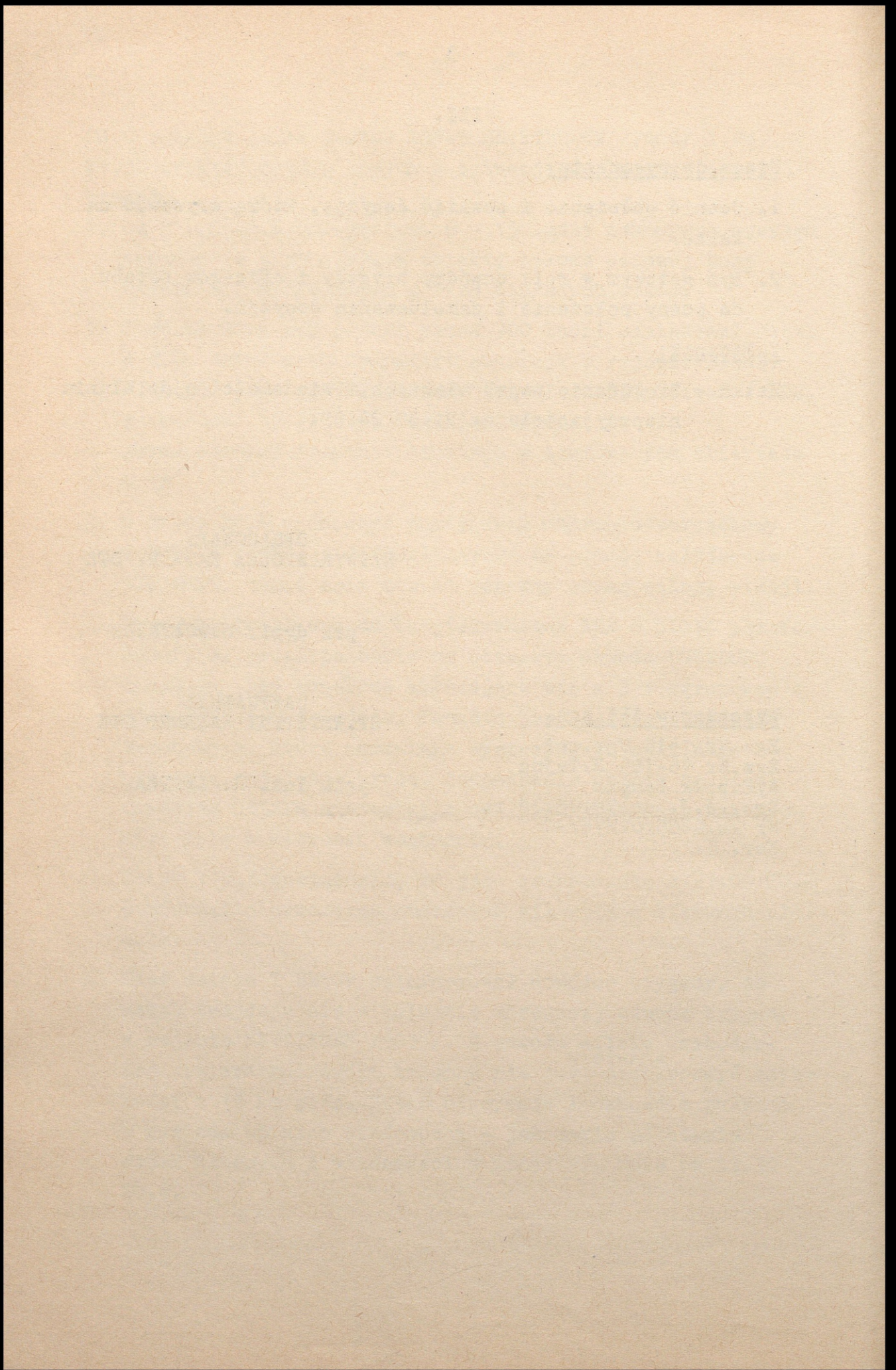
płk dypl. S.WOŁYNIAK

Wykonano w 155 egz.

Egz.Nr 1-15 Opr.met.
Egz.Nr 16-155 B.Tajna
Wyk.ppłk Lampka
Druk.J.J. dn.29.05.72 r.
Nr ks.0665/01276/WW
Kor. H.W.

UAKTUALNIŁ
ST.ASYSTENT KATEDRY OTK

ppłk inż. R. LAMPKA

A K A D E M I A   S Z T A B U   G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA OBRONY TERYTORIUM KRAJU

ZATWIERDZAM
SZEFA KATEDRY OTK

Egz.Nr ...

płk prof. A.MADEJSKI

Dla wykładowców i słuchaczy
I Kursu Wojsk Lądowych
Rok szkolny 1971/1972

ZAŁOŻENIE NR 3

do zajęcia nr 5 b ćwiczenia grupowego nr 129
"Kierowanie operacją przeciwdywersyjną"

Mapy : - jak do założenia głównego.

I.

Wojska operacyjne w dniach 21-26.6 prowadziły działania bojowe o znaczeniu lokalnym, dokonywały przegrupowań wojsk i podciągały odwody z głębi, jednocześnie uzupełniały środki materiałowe.

7 BMWOW w dniach od 21 do 26.6 prowadziła działania rozpoznawczo-likwidacyjne i likwidacyjne. W trakcie tych działań przeciwnik stracił około 40 zabitych i 86 wzię^t do niewoli /w tym większość rannych/. Przeciwnik w dotychczasowych działaniach występował niewielkimi grupami od kilku do kilkudziesięciu ludzi. W dotychczasowych walkach stwierdzono pododdziały ze składu zgrupowań LÜNEBURG, "Vergeltung" SOLTAU^U, które wchodzą w skład sił Obwodowego Dowództwa Obrony LÜNEBURG.

W składzie poszczególnych zgrupowań stwierdzono żołnierzy wojsk terytorialnych i rozbitków z jednostek wojsk operacyjnych, a w składzie zgrupowania "Vergeltung" wyłącznie żołnierzy z rozbitych wojsk operacyjnych.

II.

Sztab 7 BMWOW do 21.00 26.6 posiada następujące wiadomości:

1. 33 pułk manewrowy prowadzi działania rozpoznawcze w swoim rejonie odpowiedzialności ściśle współdziałając z oddziałami 6 BM, sztabem 5 prplot i oddziałami PBF-5. Około 30 % pododdziałów pułku prowadzi stałe rozpoznanie terenu stosując patrolowanie, zasadzki, podsłuchy i posterunki ~~sygnalizacyjne~~ sygnalizacyjne.

Od 18.30 do 18.50 lotnictwo nieprzyjaciela grupami od 4 do 11 samolotów myśliwsko-bombowych dokonało bombardowań na most HITZACKER, stanowiska startowe 4/5 prplot i sztab 5 prplot.

Rozpoznanie 2/33 pman około 20.00 26.6 stwierdziło w rejonie lasu 10 km zach. LUNEBURG zgrupowanie uzbrojonych ludzi. /w mundurach przeciwnika i cywilów /około 100 ludzi.
o 20.30 26.6 w rejonie lasu wsch. NIEPERFITZ /9226/
wykryto zgrupowanie dywersantów w sile około 120 ludzi uzbrojonych w broń ręczną.

2. 35 pułk manewrowy zameldował*

Wszystkie siły pułku z wyjątkiem odwodu zaangażowane są w działaniach rozpoznawczo-likwidacyjnych, zaporowych i na zasadzkach. 3/35 pman zakończył do 18.00 likwidację grupy dywersyjnej zabierając do niewoli 12 ludzi. Po uporządkowaniu 3/35 pman wystawia dwie zasadzki, a pozostałymi siłami przechodzi do rejonu pld.zach. DIERSBUTTEL /8684/. Zasadzki organizowane przez 1 i 2/35 pman do 20.30 ostrzeły maszerując w kierunku wschodnim grupy dywersyjne zabijając i raniąc około 30 ludzi.

Grupa dywersyjna ^{o 19.50} rozbiła lokal GRN AMELING-HAUSEN /8880/ zabijając pięciu funkcjonariuszy NRD.

Odwód pułku jest w pełnej gotowości do działań.

3. 37 pułk manewrowy.

W godzinach wieczornych 26.6 w rejonie odpowiedzialności pułku stwierdzono intensywne ruchy pododdziałów dywersyjnych w kierunku wschodnim. Nieprzyjaciel dokonywał licznych napadów na powstające urzędy gromadzkie, kolumny transportowe i składy tyłów PBF.

Na obszarze odpowiedzialności pułku w godzinach wieczornych wykryto zgrupowanie npla w sile około 150 ludzi.

O 20.00 npl ostrzelał ogniem dwóch moździerzy SD i odwód pułku, trzy samochody zniszczone, 2 ludzi zabitych i 16 rannych.

3/37 pman od 19.00 likwiduje okrążoną grupę dywersyjną w sile około 30 ludzi.

4. Odwód brygady bez kp znajduje się w rejonie rozmieszczenia. Kompania piechoty z odwodu brygady w dniu 26.6 do zmierzchu przeszukiwała teren na kierunku MELZINGEN /7696/, wsch. UELZEN /7098/. W toku przeszukiwania terenu wykryto skład amunicji, w którym znajdowało się 15000 sztuk amunicji karabinowej, 23000 sztuk amunicji pistoletowej i 180 granatów ręcznych oraz około 100kg materiału wybuchowego. Kompania powróciła do rejonu odwodu około 21.30 26.6.
5. Dowódca 5 prplot poinformował, że w wyniku bombardowania została zniszczona jedna wyrzutnia przeciwlotnicza, stacja radiolokacyjna i jedna radiostacja.
6. Dowódca⁶ BM poinformował, że do 18.30 do 18.50 26.6 npl grupami 11-12 samolotów bombardował mosty w rejonach HITZACKER i DÖMITZ jednak mostów nie uszkodził. O 20.30 26.6 w rejonach tych mostów schwytano grupy pletwonurków z materiałem wybuchowym. Schwytani pletwonurkowie odmawiają dotychczas wszelkich zeznań.
7. 1/1 BWK poinformował, że o 19.30 26.6 grupa dywersantów uszkodziła most kolejowy w rejonie DANNENBURG. Batalion przystąpił do naprawy uszkodzenia.
8. O 18.55 26.6 lotnictwo npla uszkodziło węzeł łączności Sz PBF-5, ekipy łączności przystąpiły do naprawy uszkodzenia. Większość sił PBF-5 wzmacnia bezpośrednią obronę poszczególnych obiektów bazy. Rozpoznanie prowadzone przez poszczególne pododdziały Sz PBF-5 stwierdziło w dniach 25-26.6 ruch drobnych kolumn npla w kierunku wschodnim.

9. Urząd bezpieczeństwa NRD z LÜNEBURG poinformował, że jego rozpoznanie terenowe stwierdziło w dniach 25-26.6, przemieszczenie się drobnych grup z zachodu na wschód. W godzinach wieczornych 26.6 stwierdzono zgrupowanie sił npla w rejonach: las zach. HITZACKER, las zach. DANNENBERG.

Praca do wykonania:

1. Ocenic położenie i powziąć decyzję, którą wrysować na kalkę.
2. Być gotowym w roli dowódcy brygady i oficerów sztabu do oceny położenia, meldowania decyzji i postawienia zadań bojowych.

Załącznik: - Kalka - "Położenie wojsk własnych i wiadomości o nplu na 21.00 26.6".

OPRACOWAŁ:
ST. WYKŁADOWCA KATEDRY OTK

płk dypl. S. WOŁYNIAK

UAKTUALNIŁ:
ST. ASYSTENT KATEDRY OTK

Wykonano w 155 egz.

Egz. Nr 1-15 Opr. metod.
Egz. Nr 16-155 B. Tajna
Wyk. ppłk Lampka
Druk. J.J. dn. 29.05.72 r.
Nr ks. 0666/01277/WW
Kor. M.E.

ppłk inż. R. LAMPKA

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA OBRONY TERYTORIUM KRAJU

Dgz. Nr . . .

Tylko dla wykładowców
I Kursu Wojsk Lądowych
Rok szkolny 1971/1972

ĆWICZENIE Nr 129

Temat: "Brygada manewrowa wojsk obrony wewnętrznej w operacji przeciwdywersyjnej"

Opracowanie metodyczne zaj. nr 5a/OTK

- I. TEMAT: Kierowanie operacją przeciwdywersyjną w czasie zajmowania rejonów odpowiedzialności.
- II. C E L: Zapoznać słuchaczy ze sposobami i metodami działań sił dywersyjnych na zajętych obszarze oraz uczyć kierowania BMOw w działaniach przeciwdywersyjnych w warunkach braku dostatecznych informacji o nplu i terenie.
- III. METODA: Zajęcie grupowe w sali na mapach.
- IV. CZAS: 2 godziny szkolne /90 minut/.
- V. Zagadnienia szkoleniowe i orientacyjny podział czasu:
1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć	10"
2. Ocena położenia	50"
3. Ogłoszenie decyzji	20"
4. Omówienie zajęcia	10"
Razem:	90"

VI. Wskazówki organizacyjno-metodyczne:

1. Na 2-3 dni przed zajęciami wydać słuchaczom załączenie i w miarę potrzeby przeprowadzić konsultację, na której wyjaśnić ^{jakie} problemy słuchacze powinni rozpatrzyć przed zajęciami i co należy wrysować na kalkę.

2. Zwrócić uwagę na powzięte decyzje przez słuchaczy, wybrać najbardziej charakterystyczne i wokół nich rozwinąć dyskusję w czasie zajęć, doprowadzając w ten sposób do polemiki między słuchaczami.

Każdą wypowiedź wykładowca powinien krótko podsumować, wskazując na pozytywne i negatywne aspekty każdej wypowiedzi. W wypadku braku precyzji w wystąpieniach słuchaczy wykładowca podaje przykładowe rozwiązanie.

Przebieg zajęcia

1. Sprawdzić przygotowania się słuchaczy do zajęć ..... 10"

a/ Sprawdzić: - wrysowanie decyzji na kalce;
- znajomość założenia.

b/ Pytania kontrolne - zadają wykładowcy według własnego uznania.

2. Ocena położenia ..... 50"

Sytuacja wprowadzająca:

Czas operacyjny - 21.30 20.6.

Miejsce - SD szefostwa PBF-5.

Dowódca polecił kierowanie marszem brygady szefowi sztabu, a sam wraz z grupą operacyjną udał się na SD Sz PBF-5.

Od 20.00 do 21.30 20.6 zapoznał się z sytuacją na obszarze działań brygady i przystąpił do oceny położenia.

Uwaga metodyczna:

Zajęcia można rozpocząć od rozpatrzenia poszczególnych zagadnień oceny położenia i zakończyć decyzją lub od wysłuchania decyzji, a następnie jej uzasadnienia.

a/ Ocena nieprzyjaciela:

W ocenie nieprzyjaciela zwrócić szczególną uwagę na:

- wpływ działań wojsk na froncie zewnętrznym na rozwój i nasilenie działań sił dywersyjnych na tyłach;
- ocenę sił przeciwnika działających w obszarze działań brygady /przejście od działań drobnymi grupami do działań zwartymi i dużymi pododdziałkami ponad 300 ludzi/;
- cel napadów i zasadzek npla na obiekty tyłowe i komunikacyjne;

- przewidywany charakter działań npla w najbliższym czasie - /rozproszenie sił, napady drobnymi grupami, aby po pewnym czasie przejść ponownie w określonym miejscu i w dogodnych warunkach do działań większymi siłami/;
- ocena oraz powiązanie uderzeń lotniczych na przegrupowujące się wojska z działaniami dywersyjnymi;
- ocena możliwości wzrostu sił dywersyjnych w rejonie działań brygady /rezerwy w oddziałach samoobrony/;
- wpływ terenu i miejscowej ludności na rozwój działań nieprzyjaciela oraz działania przeciwdywersyjne pułku.

W n i o s k i :

1. Zatrzymanie działań zaczepnych wojsk na froncie zewnętrznym w poważnym stopniu wpłynęło na nasilenie i aktywizację sił dywersyjnych na tyłach, należy się liczyć, że do czasu rozpoczęcia dalszych działań zaczepnych wojsk "Wschodnich" nasilenie to będzie wzrastało.
2. W rejonie działań brygady działają prawdopodobnie siły kilku zgrupowań. Dotychczas nie wszystkie zgrupowania angażowały się w walkę. Należy oczekiwać, że w obszarze północnym i wschodnim npl może skoncentrować również nie mniejsze siły.
3. Uderzenie znacznych sił na sztab 4 BDE i posterunek radiolokacji świadczy, że npl przechodzi do innej formy działań /dużymi zgrupowaniami na wybrane ważne obiekty/.
4. Należy się liczyć, że obecnie npl rozproszy swoje siły aby uniemożliwić skuteczny pościg, zmulić kierunek odejścia, a następnie wykonać ponownie uderzenie w wybranym przez siebie miejscu i czasie.
5. Uderzenie lotnicze na obiekty komunikacyjne miały na celu opóźnienie wejścia sił w rejon działań, a przez to umożliwienie wykonania zadania siłom dywersyjnym.
6. Siły dywersyjne npla mogą wzrastać poprzez zasilenie ich przez miejscową ludność szczególnie z oddziałów obrony cywilnej oraz przerzut grup specjalnego przeznaczenia.
7. W obecnych warunkach mało celowe byłoby organizowanie zgrupowania pościgowego za nplem, ponieważ zdażył on dotychczas rozproszyć się i zgubić ślad. Należy w rejon działań głównych sił npla wysłać wzmocnione rozpoznanie.

8. Siły brygady najcelowiej wprowadzić w rejony działań i nakazać prowadzenie intensywnych działań rozpoznawczo-likwidacyjnych. Należy ponadto utrzymywać ścisłą współpracę z władzami NRD oraz jednostkami stacjonującymi w obszarze działań pułku.

b/ Ocena sił własnych:

W ocenie sił własnych należy szczególnie uwypuklić:

- ocenę realizacji planu zajęcia rejonów odpowiedzialności przez poszczególne oddziały brygady;
- możliwości 35 pman w zajęcia rejonu odpowiedzialności i organizacji działań pościgowo-likwidacyjnych na kierunku południowo-zachodnim /jaka jest możliwość nawiązania walki z odchodzącym nplm, ile sił użyć i w jaki sposób działać na tym kierunku, w jaki sposób może wpłynąć decyzja dcy 35 pman na przebieg działań brygady/;
- sposób i możliwości działania 33 i 37 pman do świtu 21.6;
- jakie są w tej chwili przesłanki użycia odwodu brygady;
- główny cel i warunki współdziałania z sąsiadami w obecnej sytuacji.

W n i o s k i :

1. Zajęcie rejonów działań przez brygadę zostało opóźnione na skutek bombardowania lotnictwa npla.
2. Brygada potrzebuje minimum dwóch godzin na zajęcia planowanych rejonów.
3. Oddziały brygady mogą dopiero od świtu rozpocząć skuteczne działania rozpoznawczo-likwidacyjne, a do tego czasu muszą nawiązać kontakty z jednostkami tyłowymi frontu oraz organami bezpieczeństwa powstających władz cywilnych NRD.
4. Natychmiast skierować część sił 35 pman do rejonów dokonanych dywersji npla, udzielić pomocy ocalałym resztkom załóg, zabezpieczyć pozostały sprzęt oraz zorganizować rozpoznanie wokół rejonów dywersji.
5. Zawiadomić natychmiast 2 DZ i 167 pa o dokonanej dywersji i kierunkach odejścia npla, uzgodnić z nimi zamknięcie tego kierunku systemem zapór przeciwdywersyjnych i intensywnego rozpoznania.
6. Zasadniczymi siłami pułków dążyć do realizacji planowanych zadań.

7. Wzmocnić ubezpieczenie bojowe w czasie przemarszu i w zajmowanych rejonach.
8. Zameldować do GO "ŁABA" ocenę sytuacji i powziętą decyzję.
9. Przejść w rejon SD 7 BMKOW.

3. Ogłoszenie decyzji . . . . . 20"

Sytuacja wprowadzająca:

Czas operacyjny - 22.00 20.6.

Dowódca brygady wraz z grupą operacyjną w Szefostwie PBF ogłasza decyzję.

Proponowane rozwiązanie:

1. W rejonie działań brygady działają prawdopodobnie 3-4 zgrupowania Sił Obwodowego Dowództwa Obrony, a ponadto działają znaczne siły wchodzące w skład oddziałów obrony cywilnej. Większość sił npla zgrupowana jest prawdopodobnie w południowo-zachodniej części obszaru działań brygady. Ostatnie działania npla świadczą, że przechodzi on od działań rozpoznawczych do działań dużymi zgrupowaniami. Należy się liczyć, że npl. prowadząc w dalszym ciągu działania dywersyjne, będzie w określonym czasie i miejscu dokonywał uderzeń większymi zgrupowaniami i natychmiast przechodził do działań w rozproszeniu. Podobnych uderzeń należy oczekiwać w innych rejonach.
2. Zamierzam przyspieszyć zajęcie rejonów odpowiedzialności szczególnie przez 35 i 37 pman. Główny wysiłek działań rozpoznawczo-likwidacyjnych skupić w południowo-zachodniej części obszaru, kierując tam część sił 35 pman, zabezpieczyć ocalały sprzęt w rejonach 4 BDE, RPW-F, udzielić pomocy ocalałym załogom, zorganizować rozpoznanie wokół rejonów dywersji. Współdziałając z oddziałami 2 DZ i 167 pz od świtu 21.6 przejść do działań rozpoznawczo-likwidacyjnych. Do świtu nawiązać kontakty z organami bezpieczeństwa NRD organizującymi administrację cywilną tych terenów.
3. Uwaga: O ile czas pozwoli można sprecyzować zadania dla pułków
4. Omówienie zajęć . . . . . 10"

W omówieniu poruszyć:

1. Temat i cel zajęcia oraz stopień jego osiągnięcia.
2. Pracę słuchaczy.

3. Na przykładzie przerobionej sytuacji podkreślić, że w działaniach przeciwdywersyjnych nieprzyjaciel z reguły ma możliwość wyboru miejsca uderzenia i narzucenia siłom przeciwdywersyjnym miejsca i czasu walki.

Zajęcie nr 5 b/OTK

I. TEMAT: "Kierowanie operacją przeciwdywersyjną w czasie likwidacji dużych zgrupowań dywersyjnych".

II. C E L: Uczyć słuchaczy wypracowania decyzji i organizacji działań likwidacyjnych.

III CZAS: 2 godziny szkolne /90 minut/.

IV. Zagadnienia szkoleniowe i orientacyjny podział czasu:

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć . . . . . 10"
2. Ocena położenia . . . . . 50"
3. Ogłoszenie decyzji . . . . . 20"
4. Omówienie zajęć . . . . . 10"

Razem: - 90"

Przebieg zajęcia

1. Sprawdzenie przygotowania się słuchaczy do zajęć . . . . . 10"

Sprawdzić: - znajomości założenia;
- wrysowaną decyzję na kalkę.

Pytania - ustalić na instruktazu, względnie według uznania wykładowcy.

2. Ocena położenia . . . . . 50"

Sytuacja wprowadzająca.

Czas operacyjny 21.00 26.6.

Miejsce - sztab 7 BMWOW.

Dowódca i sztab rygady przystępują do wypracowania decyzji.

a/ Ocena działań nieprzyjaciela

W ocenie nieprzyjaciela należy szczególną uwagę zwrócić na:

- wpływ sytuacji na froncie zewnętrznym na działalność dywersyjną npla /okresowa stabilizacja działań, przegrupowanie i uzupełnienie wojsk, dowóz zapasów materiałowych. Przeciwnik usiłuje zakłócić pracę zaplecza i tyłów wojsk, opóźnić przygotowanie nowej operacji/;

- ocena działalności npla od 20.6 do chwili obecnej /po koncentracji sił w dniu 20.6 w zachodniej części obszaru działań brygady npl do 26.6 prowadził działania ^{drobnymi} grupami. Obecnie pojawiły się duże zgrupowania npla ^{we} wschodniej części obszaru, a stany ich nie są potwierdzone. Mogą tam być siły znacznie większe/;
- w jakim celu npl grupuje siły we wschodniej części obszaru działań brygady, czy to ma jakiś związek z uderzeniami lotnictwa i pojawieniem się pętwonurków w rejonach mostów ?;
- kiedy i jakie istnieje zagrożenie mostów na ŁABIE ?;
- charakter i cel działań npla na pozostałym obszarze brygady;
- militarna i polityczna ocena działalności npla w obszarze tyłów frontu /dezorganizacja pracy tyłów frontu, niesubordynacja i terror wobec władz cywilnych/.

Wnioski:

1. Nieprzyjaciel stakując drobnymi grupami obiekty tyłowe i administracyjne tworzy jednocześnie duże zgrupowania w celu dokonania uderzeń na przeprawy na ŁABIE.
2. Uderzenia na przeprawy mogą nastąpić w nocy z 26/27.6.
3. Po wykonaniu uderzeń npl przejdzie do działań w rozproszeniu, aby po kilku dniach ponownie zgrupować swoje siły do kolejnych uderzeń.
4. Wzmocnić ochronę mostów na rz. ŁABIE.
5. Wzbronić nplowi rozproszenia się w terenie, zamknąć w tym celu obszar zgrupowania jego sił.
6. Zamknąć i uderzyć na wykryte zgrupowania npla.
7. Zapewnić niezbędną ochronę i obronę obiektów na pozostałym obszarze.
8. Chwilowo przerwać działania rozpoznawczo-likwidacyjne.

b/ Ocena sił własnych:

- stopień zaangażowania w działaniach przeciwdywersyjnych sił poszczególnych pułków i odwodu brygady;
- jakie siły z poszczególnych pułków mogą być użyte do działań likwidacyjnych ?;
- jakie siły wykorzystać do obrony przepraw i zorganizowania zapory na rz. ŁAGA ?;
- ugrupowanie brygady do działań likwidacyjnych;

- sposób wykorzystania jednostek tyłowych i drogowych w działaniach likwidacyjnych;
- jakie siły pozostawić do ochrony obiektów i rozpoznania w obszarze działań brygady.

W n i o s k i :

1. Przerwać działania rozpoznawczo-likwidacyjne i pościgowe na drobnych grupach npla.
2. Siłami 37 pman /bez kp/ z dotychczasowymi środkami wzmocnienia, 4 i 5 kp 33 pman, jedną kp i odwodem 35 pman i odwodem brygady współdziałając z siłami odwodowymi 6 BP okrążyć i zniszczyć npla w rejonie zach. rz. LARA.
3. 1/6 BM wzmocnić obronę mostu w HITZACKER 4 kp z 37 pman we współdziałaniu z siłami 3/6 BWOP NRD utrzymać most w rejonie DANNENBERG i stworzyć zapórę na rzece JEETZEL na odcinku między HITZACKER i DANNENBERG. Do działań likwidacyjnych zorganizować dwa zgrupowania:
  - północne i odwód brygady z 4 i 5 kp 33 pman i siły z odwodu 6 BM;
  - południowe: 37 pman /bez dwóch kp/ oraz siły jednostek tyłowych batalionu;
  - jedną kp i odwód 35 pman zatrzymać w odwodzie brygady.Zgrupowanie npla w rejonie zach. LUNEBURG likwidować siłami 33 pman /bez dwóch kp/ i 3 kp 35 pman ściśle współdziałając z odwodem i BWK.

3. Członozenie decyzji ..... 20°

Sytuacja wprowadzająca:

Czas operacyjny 21.30 26.6.

Miejsce - SD 7 BMWOK.

Dowódca 7 BMWOK wypracował decyzję, zarządził zbiórke oficerów sztabu, dowódców rodzajów wojsk i służb i przystąpił do ogłoszenia decyzji.

Decyzje umówić według następujących zagadnień:

1. Wnioski z oceny nieprzyjaciela:
  - gdzie znajdują się główne siły nieprzyjaciela;
  - co w tym położeniu npl może zrobić;
  - cel działań drobnych grup npla.

2. Zamiar dowódcy 7 ^{III} BRON.

- przerwać działania rozpoznawczo-likwidacyjne i pościgowe za drobnymi grupami npla;
- główny wysiłek działań likwidacyjnych skupić w rejonie lasów zach. HITZACKER;
- likwidację npla w lasach zachód ^{III} LUNEBURG przeprowadzić siłami 23 pm /bez dwóch kp/ i 3 kp z 35 pm^{am}. Działaniami kieruje dowódca 33 pm^{am};
- jak ugrupować siły brygady w rejonie głównego wysiłku działań likwidacyjnych ? /obrona mostów, dwa zgrupowania uderzeniowe, odwód brygady/;
- główna problemy współdziałania;
- system dowodzenia i łączności.

4. Omówienie zajęcia . . . . . 10"

W omówieniu podkreślić:

1. Cel zajęcia, w jakim stopniu został on osiągnięty oraz omówić prace słuchaczy podczas zajęcia.
2. Wykazać słuchaczom, że mimo znacznej przewagi sił przeciwdywersyjnych nad siłami dywersyjnymi /partyzanckimi/ te ostatnie działają w swoim terenie, narzucają siłom zwalczającym je czas, miejsce i sposób walki. Szybko pojawiają się i znikają w terenie.
3. Działania przeciwdywersyjne powinny cechować szybkość w podejmowaniu decyzji, absolutne wykluczenie szablonu działań, bezustanne niepokojenie przeciwnika i jako najważniejsze - pozyskanie sympatii i poparcia miejscowej ludności /Podać przykłady z walk partyzanckich/.

OPRACOWAŁ:

płk dypl. S. WOŁYNIAK

Wykonano w 15 egz.

Egz.Nr 1-15 B.Tajna
Wyk.ppłk Lampka
Druk.J.J. dn.29.05.72 r.
Nr ks.0663/01274/WW
Ker.W.H.

UAKTUALNIŁ:
ST.ASYSTENT KATEDRY OTK

ppłk inż. R. LAMPKA

